

Nico. de lyra

Incipit expositio fratris Batois or
dinis minorum sup. plogu hieremie.

Hieremias ppba rē. Istus
prologū dirigit Hierony-
mus ad Paulā et Eusto-
chiū: ad quā instantiā
trāstulit libꝝ istū. **D**ividit
tur autē iste plogus in quinqꝝ pti-
las: in quarū prima dicitur qꝛ licet iste
ppbeta ceteris ppbetis simplicior vi-
deatur in verbis: tamē in sensibus est
equalis. **U**nde dicit Hiero. Hieremi-
as ppbeta rē. **I**n secūda pte simplici-
tatis huius rationē assignat: in qꝛ eum
multipliciter cōmendat. r ista ps inci-
pit ibi: Porro simplicitas eloquij rē.
in qua cōmendat a tribus. primo a di-
gnitate. ibi: Sacerdos ex sacerdotibꝝ.
secūdo a privilegio gratie. ibi: Et i ma-
tris vtero sanctificatus. tertio a star-
pfectōe. ibi: Virginitate sua rē. **I**n ter-
tia parte quattuor exprimit. s. pphe-
tic tps. materia r locꝝ. r ppbetē lamē-
tationis modꝝ. **T**ps ppbetie exprimit.
cū dicit: Hic vaticinari exorsus est pu-
er. **M**ateria. ibi: Captiuitatē vrbis at-
qꝛ iude rē. **A**git enī de captiuitate du-
arū tribuū. **L**ocꝝ tangit cū dicit: vñ:
In iuda tñ rē. **A**mētatiōis modꝝ tā-
git ibi: Et ciuitatis sue ruinas rē. **E**t
quia lamentatio metricē scribit in he-
breo. dicit qꝛ fm mensuras metri ver-
sū distitit scētias in latino. ibi: **Q**d
nos mēsurē metri rē. **I**n quarta tāgit
modus agēdi in libro isto. cū dicit: **P**re-
terea ordinē visionū rē. **A**ltimo dicit
qꝛ quia libꝝ Baruch omiserat cūqꝛ li-
brū istū ad petitionē carū trāstulerat:
contra se emulos puocabat quos silē-
do cōpescere rectius erat. ibi: **L**ibꝝ
Baruch rē. **L**ittera satis plana est.
Brusticior. id ē simplicior: r huic ex-
positioni concordat littera sequens. s.
porro simplicitas eloquij. **A**liqui ta-
men exponunt: **R**usticior. s. rudior: qꝛ
nō plano sermōe loquit sicut **E**saia:
sed sub figuris. **S**ed sensibꝝ par
est quippe qui eodem spiritu prophe-
tā. **S**ed contra Hieronymus dicit in
glosa in principio **E**saie: **N**emo me pu-
ter **E**saiaū breuiter posse exponere cū
vniuersa domini sacramenta contine-
at: sed illū nūqꝛ legi de Hieremia: er-
go nō videtur sensibus esse par **E**saie.
In principio **E**zechielis dicit glo-
sa Hieronymi: **E**zechielis difficultatē
hebreorū mōstrat traditio: nisi enī qꝛ
apꝛ eos sacerdotalis ministerij digni-
tatem. s. xxx. annos impleuerit: nec prin-
cipia geneleos: nec cantica canticorū:
nec exordium ezechielis vel finem le-
gere permittitur vt ad plenā sententiā
r mysticos intellectus plenum huma-
ne nature tempus accedat: sed hoc nū-
qꝛ de Hieremia legitur. quomodo er-
go dicitur sensibꝝ par? **R**espōdeo par
sensibus dicitur: quia vtrōqꝛ de xpo
r de captiuitate duarum tribuū ppbe-
tatur: sicut tamen pfundior in ali-
is inuenitur. **D** Anathotites. s. de
anathot. **E** viculus. s. anathot.
F Et vsqꝛ hodie distans tribus mill-
bus: id est tribus miliaribus.
G Sanctificat. **U**nde Hiero. **A**n-
teqꝛ extres de vtre sanctificauit te. qꝛ
de alijs non legitur. **H** Virginita-
te sua euangelicum vtrum. id est euan-
gelica p.

Prologus

Incipit prefatio in Hieremi-
am prophetam.

Hic interpretatio
Hieronymi est.
Si qd i ea noue-
rit: fm hebreos
codices exploret
Alia ē septuagi-
ta interpretū eccle-
sijs vsitata. **Q**ue-
ris nōnulla aliter habeat qꝛ i
hebreis codicibꝝ iuenit: tñ vtra-
qꝛ id est fm septuaginta r fm he-
breaz aplica auctoritate firma-
ta est: nō errore neqꝛ rēphēsiōne
superiori sed certo cōsilio septua-
gita nōnulli alit dixisse vt p̄textu
ille itelligunt. **Q**d ideo pmone-
mus ne quicqꝛ alteraz ex altera
velit cōmēdare. **S**inglorū i suo
genere vitas obseruāda est.

Incipit prologus sancti Hie-
ronymi in eundem.

Hieremias pphe-
ta cui hic prolo-
gus scribitur ser-
mone qꝛdez apꝛ
hebreos **E**saie
Osee et quibus-
dā alijs ppbet
videtur esse rusticior: sed sensibꝝ
par est: quippe qui eodem spiri-
tu prophetauerit. **P**orro simpli-
citas eloquij de loco ei i quo na-
tus est accidit. **F**uit enī anatho-
tites qui est vsqꝛ hodie viculus
tribus ab hierosolymis distans
milibus sacerdos ex sacerdoti-
bus et in matris vtero sanctifi-
catus: virginitate sua euangeli-
cū viruz christi ecclesie dedicās.
Hic vaticinari exorsus est puer:
et captiuitatez vrbis atqꝛ iudee
nō solū spiritu sed et oculis car-
nis intuitus est. **I**am decem tri-
bus israel assyrū in medos trās-
tulerant: iam terras earum colo-
ni gentium possidebant. **U**nde i
iuda tñ r i bēiamin ppbetavit:
r ciuitatis sue ruinas qꝛdruplici
plāxit alphabero: qꝛ nos mēsu-
re metri: versibusqꝛ reddidimus.
Preterea ordinē visionū qꝛ apud
grecos et latios omnino pfusus
est: ad pristinā fidē coreximis.

Nico. de lyra

gelica perfectione predictum. **I** Chā
sti ecclesie dedicās. i. copulās. p hoc ei
qꝛ sub lege seruabat virginitatē i sacer-
dotio p̄tendebat in se continentie per-
fectionem que docetur in euāgelio. **S**i-
gnanter aut dicitur christi ecclesie de-
dicans. i. inseparabiliter per fidem ad-
herens. **K** Vaticinari. i. ppbetare
L Exorsus est. i. incepit. ordior. diris.
orditus sum vel orsus sum. dicitur telā
ponere: et quia qui telam ponit tūc eā
incipit. ideo ordiri ponitur pro incipe-
re. r cōpōitur exordior. vnde exorsus.
m. **P**uer. Hiero. **J**. Ecce nescio loqui
qꝛ puer ego sū rē. **N** Urbis hieru-
salem atqꝛ iude. i. duarū tribuū.
O Oculis carnis. **U**nde Hiero. **X**pxi.
Postqꝛ p̄dixerat captiuitatē hierim r
trāstatiōē populi in babilonem. legi-
tur qꝛ nabuchoodonosor rex babilōis
precepit nabucardan vt tolleret Hie-
rēmā et nihil mali ei faceret. **S**ed quare
nō ppbetat de captiuitate decē tri-
buum: sed duarū tñ reddit causam. cū
dicit: **P** Jam decē tribus sūt. r cōtinua
sic: **N**on solum spiritu reuelāte:
sed oculis corporis intuitus est capti-
uitatem duarum tribuum. **I**am enī de
cem tribus israel assyrū in medos trās-
tulit. **U**ñ. iij. Reg. xvij. **T**rāslatus est
israel de terra sua in assyros rē.
Q Jam terras earum coloni gentiū
possidebant. **C**olonia dicitur vbes vel
castrum quod pro defectu indigenarū
nouis colonis adimplerur. **I**tem colo-
nia dicitur agricultura vel cultus rei
gionis. quia ergo indigēs: id est decē
tribubus in assyros trāslatis: rex as-
syriorum misit gentes de babilōe r de
cutha r de abaiath r de emath r de se-
pharuaim: que pro filijs israel possede-
runt samariam et habitauerunt in v-
bibus eius. **U**nde dicitur hic:
R Colonie gentiū. id est gentes colen-
tes: id est inhabitantes vbes decē tri-
buum possidebant terras earum. vel
coloni. i. agriculture.
S Gentium. id gentes agriculture de-
dite: quia a rege assyriorum misse erāt
ad colendam sibi terram decem tribu-
um. **P**ossidebant terras earum. **U**el
Coloni gentium: id est gentes varium
cultuz religionis habentes: quia sicut
dicitur. iij. Reg. xvij. **U**naqueqꝛ gēs
fabricata est deum suum. **P**ossidebat
terras earum.
T In iuda tñ. id est in duabus tribu-
bus. **V** Et in beniamin propheta-
uit: et ciuitatis sue. rē. id est hierusalem.
quia in sorte beniamin primo fuit hie-
rusalem: sicut dicitur est supra circa fi-
nem prologi in **E**saia.
X **Q**uadruplici planxit vel distinxit
alphabero. illud exposituz est supra in
epistola ad Paulinum.
Y **Q**d. scilicet quadruplex alphabe-
tum: **3** Nos. in trāstatiōe nostra.
A **M**ensure metri: versibusqꝛ reddidit
mus. id est in xta mensuras metri r ver-
sum quas habet in hebraico distinxit
mus in latino: quia distinximus sentē-
tias fm dictas mensuras. metricē enī
scribitur. **T**hēni i hebraico. et sub cer-
tis clausularum mensuris distinguun-
tur in latino.
B **A**d pristinam fidem coreximis.
id est iuxta hebraicam veritatem cui si-
des debet adhiberi. **P**retermisum.

Pretermisimus. qz nō est de ca / none: sed postmodū translat' fuit de greco in latinū in rta vulgata editio nem in qua inuentus est. b Pre / stolantes. i. expectantes. Xsus. Pre / stolor expecto: prestolor querere di / co. Paula fuit quedam matrona ro / mana: cuius filia fuit Eustochiū. de / quibus inuenies satis supra in plo / go sup Josue versus finem. c Ce / terū. p. sed. d Recti' fuerat ad cō / pēdit. i. ad abhēniationē. e Ma / li. vitandi in alijs. f. in emulis meis. vnde nō dicit rectius absolute: s; ad dit: Ad cōpēditū mali. f. Po / nere modū. id est finē. g Furozi. id est detractioni. h Eoz. qz qua si furibundi detrahunt mibi. Cetera plana sunt.

Finit qualiscunq; expositio istius prologi.

Incipit postilla frat' Nicolai de lyra sup Hieremias. r pūmo eiusdem prefatio.

Propheta in gentib' de / dit. Verbu; ppositum scribit' Hieremias. r dicitur fuit sibi a dño. In q' pos / sūt notari quattuor cau / se huius libri Hieremie que habem' p manib' exponendū. videlicet cā efficiēs: materialis: for / malis r final. Cā hō efficiēs duplex est. Ana pncipalis. i. de reuelās oīa in hoc libro cōtenta. Alia instrumē / talis. i. cōtē Hieremias: qui spīrit / u sancto rante scripsit libru istuz. Et hec duplex cā efficiēs notat. cum dicit: Vedit te. ita qz in supposito hu / ius xbi dedit: qd ē ipse de: expmīf cā efficiēs pncipalis. In h' aut. p. vōte: te: cā efficiēs instrumētal. Et de vtrāq; p ac / cipi illd qd scribit' Ezech. liij. Sūt ho / mis speculatores dedi te domui isrl'. Ad h' ei ponit speculatoz: r ex cello vt a longe speculet: r q' viderit fideliter annūciat: r sic fecit Hieremias: vt sta / tim videbit' in quodā generalit: r ple / nius in psecutiōe libri. Cā hō mate / rial' r formal' pnt notari in nomine p / phete. cū dicit: Prophe'ta. Ad cui' in / tellectū sciēdiū q' ppha sūt iter pparati / onē nomis d: q' p. pul fans: qz fatuz seu denūciat ea q' sūt lōginq' a natu / rali cognitiōe hūana. r ista q' sūt ad pōs sūt in duplici gradu: qz aliq' sūt hmoi ppter suā eminetiā respectu in / tellect' nri. cuiusmodi sūt diuina: ad q' se h' intellectus nri sic ocul' noctue ad lucē sol' ij. Metaphysice. inter ista ve / ro valde lōginquū r remotū est a co / gnitiōe nra incarnatiōis diuine myste / riū. ex creaturis enī p hō deuenire i / cognitiōe prime cause q' de' est. q' tū ad multas e' r ditiōes: r sic philoso / phi occluserūt de deo pimas rclusio / nes. sūt natura hūana per se accepta nō excedit cognitiōe nostrā: s; vniō nature diuine r hūane i supposito ver / bi supra modū trāscēdit facultatē in / tellectus humani. mysteriū aut istud denūciat Hieremias ppheta inter alios valde clare. rriij. ca. dicēs: Ec / ce dies vēiūt dñs. r suscitabo da / nid germen iustū r regnabit rex: r sa / plēs erit: r faciet iudiciū r iusticiā in terra

Libru autē baruch notarij eius: q' apud hebreos nec legitur: nec habe / tur ptermisim': p his omnib' ma / ledicta ab emulis pstolates: quib' me necesse est p singula opuscula re / spondere. Et hoc patior: quia vos / o paula et eustochium cogitis. Ce / terum ad cōpendium mali rectius / fuerat modum furozi eozuz silentio / meo pōere: qz quotidie noui aliqd / scriptitantem inuidozuz insaniam / prouocare.

Item alius plogus in eundē. **O**akim fili' iosie: cuius / tertio decio āno ppheta / re orsus est hieremias: / sub quo et olda mulier / pphetauit: ipse est q' alio nomie ap / pellat' eliachim r regnauit super tri / bū iudaz hierlm annis vndeci. Cui / successit i regnū fili' ioachim cogno / mēto iechonias q' tertio mēse regni / eius die decima captus a ducibus / nabuchodonosoz ductus est in ba / bylonē: r in loco ei' cōstitut' est se / dechias filius iosie patruus eius: / cuius anno vndecimo hierusalē ca / pta atq; subuerfa est. Nemo igit' pu / tet eundē in danielis pncipio ioa / chin q' i ezechielis exordio ioakim / scribit'. Iste extremā syllabaz kim / habet: iste chin: r ob hāc causam in / euāgelio scōm Mattheū yna videt' / deesse generatio: quia secūda tesse / redecal' i ioakim desinit filiū iosie: / et tertia incipit a ioachim filio ioa / kim. Ad ignorās porphyri' calū / niā instruit ecclie: suā ostendēs im / peritiā: dū euāgelistā Mattheuz ar / guere nitit' falsitatis. Adq; traditū / scribit' ioakim mōstrat non aduerfa / riorū fortitudis fuisse victoriā: sed / domini voluntatis.

Incipit argumentū in eundē. **H**ieremias anathotites: / qui est viculus tribus a / hierosolymis distans / milibus: apud taph / nas in egypto a poplo lapidibus / obrut' occubuit. Jacet vero in eo / loco sepultus: quo dudum pharao / rex habitauerat. Et quoniā postu / latiōe sua defugatis ab eodē loco / serpētib' egyptios a tactu aspidū / facit eē securos: magna eū ibi reli / giōe egyptij venerant.

Terra. In dieb' illis saluabit' iuda: r / israhel habitabit cōfidenter. Et hoc ē / nomē qd vocabūt eū: dñs iustus no / ster. Hec enim auctoritas ad lram de / xpo dicit: s; oēs doctores hebreos / r latios vt plent' videbit' ibidē dño / pcedēte. p hoc autē q' dicit: Suscitabo / dauid germē iustū. expmīf hūanitas / xpi q' fact' est ex semie dauid fm car / nē. ad Ro. i. p hoc autē q' subdit: Et / h' est nomē qd vocabūt eū dñs iust' / noster: expmīf diuinitat' xpi clar' vt / mibi videt' qz in alijs libris veter' te / stamenti: qz vbi habem' dñs. In he / breo h' nomē dñi tetragrammatō: qd / fm antiquos doctores hebreoz sic ē / appropriatū altissimo creatori: vt nō / liceat ipm nomē de alto dici: prut ple / nius dicitur dño pcedēte: qn ad lo / cū illū veniem'. Et quia Hieremias / ita clare xpi mysteriū denūciat: p / pheticē pōt dici de eo qd scribit' Lu. / i. At tu puer ppheta altissimi vocabe / ris. qz valde clare expmīf altitudiez / sue diuinitatis: r hec est materia p / cipalis hui' libri. vñ dicit Ba. Sa. sup / ix. ca. Zacharie. qz vniuersi pphete / nō sūt locuti nisi de dieb' messie: qd / est intelligendū de pncipali intērio / ne eoz: qz de plurib' alijs sūt locuti: / Et fm hoc de' humanā dñs est subie / ctū in omnib' libris pphetalib': sic / deus humanat' in euāgelij: qz qd p / phete nūciant futur: euāgeliste nar / rāt factū. Picut ei dñs sub rōne ab / soluta est subiectū in tota sacra scrip / tura: sic est in partib' eius subiectū / sub ratiōibus determinatis vt dic / tū fuit plent' in principio Gen. Alia / vero sūt lōginqua a cognitiōe hūa / na ppter sue entitatis et veritatis de / ficientiā: cuiusmodi sūt futura r in / gentia: de quibus non est determinata / veritas apud nos: sed est determin / nata apud deum: r de talibus est p / phetia: fm qd dicit Cassiodor' super / psal. Prophe'tia est diuina inspiratio / rerū euent' immobili veritate denū / cians. De talibus vero erat destrū / ctiō ciuitatis r tēpli r captiuatio po / puli p nabuchodonosoz futura: quā / Hieremias ppheticē denūciat: r scri / bit in hoc libro intātū q' voluerunt / enim ppter hoc occidere: fm q' dicit / infra. rriij. Iudicium mortis ē viro / huic: quia pphetauit aduersus ciui / tatem istam. Et hec ē materia huius / libri secundaria sub nomine pphete / designata. Causa etiā formalis hui' / libri sub nomine pphete designat'.

Circa quod sciendum q' duplex est / forma libri. i. forma tractat' r forma / tractandi. Forma tractatus est diui / sio libri per partes et capitula. de q' / videbitur in prosecutione libri. For / ma vero tractandi est modus agēdi / qui modus est propheticus describē / do diuinas reuelatiōes Hieremie fa / ctas: propter quod de ipso potest di / ci illud quod scribitur Job. vj. Mic ē / vere ppheta. r dicit vere ppheta: ad / differentiā pseudo pphetarū qui nō / pphetauant ex diuina inspiratione / sicut Hieremias: sed aliqui eozum ex / propria fictione propter questuz. aliq' / ex reuelatione demonū qui sūt men / daces propter quod false erant: vt / in pluribus ppheticē eoz. Causa fina / q 4 lis hui'